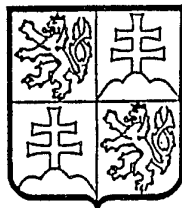

ČESKÁ A SLOVENSKÁ
FEDERATIVNÍ
REPUBLIKA
(19)

PATENTOVÝ SPIS

276 871

FEDERÁLNÍ ÚŘAD
PRO VYNÁLEZY

(21) Číslo přihlášky : 4350-90
(22) Přihlášeno : 07.09.90
(30) Prioritní data :

(40) Zveřejněno : 18.03.92
(47) Uděleno : 24.06.92
(24) Oznámeno udělení ve Věstníku : 12.08.92

(13) Druh dokumentu : B6
(51) Int. Cl.⁵ :
C 14 B 7/00
C 14 C 13/00

(73) Majitel patentu : Jankovič Ján dr. CSc., Bratislava, CS

(72) Původce vynálezu : Jankovič Ján dr. CSc., Bratislava, CS

(54) Název vynálezu : Spôsob výroby prírodnej usne

(57) Anotace :

Týka sa výroby prírodných usní, ktoré de-
signom pripomínajú prírodné exotické typy
usní. Ako základná surovina pre garbiarske
spracovanie sa použije koža zo spodnej čas-
ti nožičiek hrabavej, alebo vodnej hydiny,
s výhodou morky.

Spôsob výroby prírodnej usne

Oblasť techniky

Vynález se týka spôsobu výroby prírodnej usne, ktorá svojím designom pripomína prírodné exotické typy usní.

Doterajší stav techniky

V priemysle využívajúcom ako základnú surovinu usne, pri výrobe odevov, obuvi a koženej galantérie sa popri hovädzej, bravčovej, teľacej a ďalších prírodných a umelých usniach používajú, najmä pre luxusné výrobky aj exotické typy usní získané z kože rôznych druhov krokodílov, hadov, jašteríc atď..Základná surovina pre exotické typy usní sa vo svete získava legálnym aj ilegálnym ničením týchto druhov zvierat, z ktorých niektoré typy sú na pokraji vyhynutia. K problému vyhynutia pristupuje ďalej spotrebiteľské hľadisko, pretože vysoká estetická úroveň exotických usní je sprevádzaná vysokou ekonomickou náročnosťou výrobkov z nich vyrobených a to i v prípade, keď sa základná surovina pre výrobu exotických typov usní získava napríklad prostredníctvom špecializovaných chovných staníc.

Podstata vynálezu

Teraz se zistilo, že prírodné exotické typy usní je možné nahradiť výrobou prírodnej usne s designom pripomínajúcim prírodné exotické typy usní, spôsobom podľa vynálezu.

Jeho podstata spočíva v tom, že ako základná surovina pre garbiarske spracovanie sa použije koža zo spodnej časti nožičiek /behákov/ hrabavej alebo vodnej hydiny, s výhodou morky.

Základnú surovinu je možné získať z priemyslu spracovania hydiny, kde predstavuje odpad, ktorý sa spaľuje v kafilériách. Preto, že priemyselným spracovaním na linke dochádza v niektorých prípadoch k poškodeniu nožičiek, je tento odpad nutné pre účely garbiarskeho spracovania vytriediť. V prípade nožičiek morky sú najvhodnejšie stredné veľkosti odpovedajúce morkám o hmotnosti 7 až 10 kg.

Stiahnutie kože z nožičiek je vhodné, po príslušnom narezaní vykonať v čerstvom stave, prípadne neskôr z nožičiek zakonzervovaných v roztoku kuchynskej soli. Oddelená surová koža sa vloží do roztoku kuchynskej soli na dobu minimálne 24 hodín, načo sa následne očistí licová strana, odstráni sa zbytok tuku a takto pripravená surovina sa ďalej garbiarsky spracuje. Chemická činidla a základné pracovné postupy sa v jednotlivých fázach garbiarskeho procesu volia variantne /napríklad chromočinenie, triesločinenie/ a celé spracovanie sa prispôbuje módnemu trendu, cieľovému použitiu usne ako finálneho výrobku a technickým možnostiam.

Spracovaním kože z nožičiek hrabavej a vodnej hydiny získava sa prírodná useň vysokej kvality, ktorá svojím neopakovateľným designom vyhovuje najnáročnejším estetickým kritériám.

Vysoká ekonomická efektívnosť takto získanej usne je daná samotnou základnou surovinou a možnosťami jej získavanie.

Príklady uskutočnenia vynálezu

Príklad 1

Pre spracovanie spôsobom podľa vynálezu sa použili kože zo spodných častí nožičiek z morcky, zo zvierat o hmotnosti 7 až 10 kg. Kože sa získali ručným stiahnutím po narezaní, pričom rez sa viedol okolo vrchnej časti nožičky a potom po zadnej časti nožičky opatrne až k prstom. Stiahnutie kože sa uskutočnilo v surovom stave. Oddelená surová koža sa vložila do 10 % roztoku kuchynskej soli, kde sa ponechala po dobu 24 hodín. Následne sa šetrným spôsobom očistila lícová i rubová strana a odstránil sa zvyšok tuku. Po tejto fáze spracovania sa surová koža po dobu 3 dní zakonzervovala v 10 % roztoku kuchynskej soli. Tento čas bol potrebný na zhromaždenie dostatočného množstva, potrebného na ekonomické garbiarske spracovanie.

Ďalšie garbiarske spracovanie prebehlo takto:

V garbiarskom sude sa po dobu cca 16 hodín, pri teplote 24 °C uskutočnil námok základnej suroviny, kde sa ako dezinfekčný a zmäčací prostriedok použili saponáty. Následne sa kože vylúhovali za použitia oxidu vápenatého a sulfidu sodného pri teplote 22 °C a podrobili odvápnovaniu siranom amónnym po dobu cca 30 minút pri teplote 22 °C, ktorá sa po dobu prania zvýšila až na 35 °C. Takto upravená surovina sa ďalej morila bežným spôsobom cca 30 minút, pri teplote 37 °C a po ukončení morenia piklovala za použitia kyseliny chlorovodíkovej a chloridu sodného cca 1 hodinu pri teplote 24 °C. Usne sa ďalej podrobili chromočineniu prípravkom na báze hlinitých a chromitých solí a to po dobu cca 16 hodín pri teplote 22 až 24 °C.

Záverečná farebná úprava sa následne riešila alternatívne ručným natieraním, resp. striekaním pištoľou. Sušenie sa vykonalo voľným sušením a napínaním usní a žehlenie alternatívne ručným žehlením a strojovým žehlením. Pri záverečnej úprave sa zohľadňovalo cieľové použitie, pričom sa dôraz kládol na zvýraznenie bohatosti štruktúry a prírodný design.

Získaná prírodná useň vykázala vlastnosti uvedené v nasledujúcej tabuľke 1:

Tabuľka 1

P a r a m e t e r	Namerané hodnoty	
	2 hodiny	24 hodín
Statická nasiakavosť: v cm/100 g	200	245
Ťažnosť na guľičku: v mm/3 opakovania/	5,5 5,8 5,0	
porovnávaná hovädzia useň	6,7	
Pevnosť v ťahu: v MPa	2,5 1,3 1,9	
porovnávaná hovädzia useň	12	14
Ťažnosť: v %	12,4 19,6 14,2	
porovnávaná hovädzia useň	43	36

Usne vyrobené spôsobom podľa vynálezu sa použili pri výrobe kolekcie topánok, koženej galantérie, koženej bižutérie a drobných dekoratívnych a užitkových predmetov, pri ktorých sa potvrdil ich užitkové vlastnosti a vysoká dekoratívnosť.

Priemyselná využiteľnosť

Spôsobom podľa vynálezu je možné spracovať časť odpadov z priemyslu spracovania hydiny - najmä nožičky z moriek, ale aj iných druhov hrabavej alebo vodnej hydiny. Garbiarsky vypracované usne z týchto nožičiek sú svojou dekoratívnosťou vhodné pre použitie v obuvníckom, galantérnom a textilnom priemysle a ďalej pri výrobe bižutérie a rôznych dekoratívnych predmetov.

P A T E N T O V É N Á R O K Y

Sposob výroby prírodnej usne, designom pripomínajúcej prírodné exotické typy usní, vyznačený tým, že ako základná surovina pre garbiarske spracovanie sa použije koža zo spodnej časti nožičiek hrabavej alebo vodnej hydiny, s výhodou morky.